

RADIONICA ZA ČLANICE ANEMA

Predstojeća digitalizacija i njene implikacije na ANEMove lokalne i regionalne stanice – kako opstati?

ANEM je 20. maja 2010. godine održao radionicu za svoje članice pod nazivom „Predstojeća digitalizacija i njene implikacije na ANEMove lokalne i regionalne stanice – kako opstati?“ u beogradskom Medija centru, uz podršku USAIDa i IREX Srbija. Cilj radionice je bio da se ANEMovim stanicama omogući da od kompetentnih sagovornika dobiju potrebne informacije o procesu digitalizacije u Srbiji, njenim implikacijama, mogućnostima, ali i obavezama koje ovaj proces nameće. Gosti – panelisti ove radionice su bili: predstavnici JP „Emisiona tehnika i veze“, preduzeća kome je namenjena uloga budućeg operatora mreže i multipleksa – **Radiša Petrović**, budući rukovodilac sektora emisione tehnike i **Vladimir Homan**, VD direktora ovog preduzeća, zatim predstavnice Ministarstva za telekomunikacije i informaciono društvo – **dr Irini Reljin**, pomoćnica ministarke, **Milena Jocić**, savetnica u Sektoru za telekomunikacije i **Biljana Pavlović**, savetnica u sektoru za Evropske integracije ovog ministarstva, **Jelena Surčulija**, expert za medijsko pravo i **Nikola Linta**, direktor razvoja B92. Pored njih, radionici su prisustvovali i gosti: predstavnice Ministarstva kulture – Nataša Vučković-Lesendrić, Maja Raković i Maja Petrović, Katarina Tomić iz Ministarstva za telekomunikacije i informaciono društvo, zatim predstavnici regulatornih organa – Goran Karadžić, zamenik predsednika Saveta RRA i Aleksandra Stefanović PR RATELA, Slobodan Kremenjak iz advokatske kancelarije Živković&Samardžić i Toma Damjanović iz A-medije, kao i predstavnici donatorske zajednice: Sibina Golubović iz USAIDa, Ivana Bjelić iz IREX Srbija i Sanja Stanković iz OEBS Srbija.

U radu radionice je učestvovalo 22 predstavnika 18 ANEMovih radio i TV stanica i to: Radio City, Niš; Radio Ozon, Čačak; TV Čačak, Čačak; Novosadska TV, Novi Sad; Radio Bus, Kovin; TV Alfa, Užice; RTV Panon, Subotica; Radio Em, Knaževac; Radio Far, Alibunar; RTV OK, Kovačica; RTV Kragujevac, Kragujevac; RTV Trstenik, Trstenik; RTV Kruševac, Radio Kikinda, Kikinda; RTV Pančevo, Pančevo; TV Jedinstvo, Novi Pazar, TV Niška, Niš i RTV Mag iz Obrenovca.

Radionica je bila podeljena u dva dela. U prvom delu, govorila su dva predstavnika JP „Emisiona tehnika i veze“ o ulozi ovog preduzeća u digitalnom dobu Srbije, a zatim su predstavnice Ministarstva za telekomunikacije i informaciono društvo pružile objašnjenja o procesu digitalizacije televizije u Srbiji i informisale učesnike o planovima za digitalizaciju emitovanja radio programa. U drugom delu radionice, predstavnici ANEMovih stanica su imali priliku da od eksperta za medijsko pravo, Jelene Surčulije, čuju koje su to mogućnosti koje medijima otvara digitalizacija u ponudi sadržaja, a od direktora razvoja RTV B92 – koji su to izazovi koje digitalizacija postavlja pred regulatore, emitere i gledaoce.

Iz prezentacija svih panelista i u diskusiji, prisutni su saznali više o tehničkim aspektima digitalne tranzicije i izabranim tehničkim standardima; koji je postojeći regulatorni okvir za digitalizaciju, šta je sve potrebno promeniti i doneti od propisa, koji su regulatorni prioriteti; koje su prednosti, a koji rizici za medije u procesu prelaska na digitalno emitovanje programa i nakon toga; šta je sve još potrebno uraditi da bi tranzicija bila uspešno izvedena i ko od nadležnih ima koji zadatak; kako država planira da konkretno sprovede digitalizaciju; koja pitanja i dileme zahtevaju adekvatan odgovor kako bi svi učesnici u ovom procesu bili zadovoljni. Učesnici su, između ostalog, tako saznali da je planirano da postoje 2 multipleksa,

da će u prvom biti spakovani svi nacionalni TV programi i neki regionalni, a u drugom – ostatak regionalnih i lokalni programi; u jedan multiplex će biti spakovano maksimalno 14 kanala; televizije će zadržati postojeće servisne zone, što će se obezbediti sa 1 nacionalnim i više regionalnih headendova, gde se vrši insertovanje programa; TV kuće postaju provajderi sadržaja i njihov zadatak je da proizvedu program i obezbede njegov prenos do multiplexa, gde će se vršiti pakovanje programa, a emitovanje preuzima operator; stanice su takođe saznale šta će sve konkretno regulisati „Pravilnik o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje programa i pristupu multiplexu“, čije odredbe će biti veoma vazne za njih, kao i koje pogodnosti u pogledu ponude sadržaja omogućava digitalna televizija i koje su nove usluge koje će olakšati rad medijima; frekvencije dodeljene u skladu sa analognim frekvencijskim planom, biće zaštićene zaključno sa 17. junom 2015. godine, a digitalizacija emitovanja radio programa je odložena do 2017. godine.

Kratak prikaz izlaganja panelista:

Radiša Petrović, imenovani rukovodilac sektora emisije tehnike u JP „Emisiona tehnika i veze“ je prisutnima objasnio šta čini sistem emisije tehnike i veza koji je nakon odvajanja iz RTSa u nadležnosti novoformiranog JP; predstavio je tehničku i kadrovsku strukturu i podelu ovog preduzeća, kao i zadatak preduzeća – da pokrije Srbiju i da stvori sistem veza da bi se signal iz centra doturio do svih emisionih tačaka; objasnio gde su glavne emisije lokacije, gde su postavljeni predajnici i repetitori malih, srednjih i velikih snaga i čime su opremljeni, kao i njihovu ulogu i način dobijanja programskog signala;

Vladimir Homan, v.d. direktora JP „Emisiona tehnika i veze“, je učesnicima radionice objasnio istorijat odvajanja emisije tehnike i veza i formiranja JP ETV, prepreke i probleme s kojima se ono trenutno suočava, a koji su od uticaja i na rad medija (zbog neimenovanja direktora, JP ne može da funkcioniše), kako će ono ubuduće funkcionisati, koje su planirane usluge emitovanja i uslovi pod kojima će ih pružati; takođe je istakao da je emisija tehnika praktično još uvek u sastavu RTS, iako je od njega formalno odvojena odlukom Vlade u oktobru 2009. godine, kao i da se tokom niza godina, nije ništa ulagalo u emisije objekte, niti u sistem.

Dr. Irini Reljin, pomoćnica ministra za telekomunikacije i informaciono društvo, u okviru teme „Digitalizacija televizije u Srbiji“, govorila je o tehničkim aspektima digitalne tranzicije, usvojenim standardima, planiranju distribucione mreže, formiranju multiplexa, programskim sadržajima, pilot mreži koja će služiti eksperimentalnom emitovanju počev od januara 2011. i uslovima u kojima se vrši digitalna tranzicija u Srbiji; upoznala je prisutne i sa tehničkim aspektima digitalnog emitovanja, konverzijom optičke u digitalnu sliku, šta je analogni a šta digitalni signal, prednostima digitalizacije (omogućava bezbroj mogućnosti u obradi programa), a govorila je i o digitalnom radiju i digitalnoj dividendi, kao i regulatornom okviru za digitalnu tranziciju i regulatornim prioritetima.

Milena Jocić, dipl.ing.el., savetnica u Sektoru za telekomunikacije je prisutnima govorila o prijemu digitalnog TV signala, nakon 2012, kada se bude isključio analogni signal, o metodama prenosa TV signala i o tehničkim uslovima prijema digitalnog TV signala, o funkciji set-top-box-ova, kao i o njihovoj mogućoj ceni i različitim modelima subvencionisanja nabavke STB-ova.

Biljana Pavlović, savetnica u sektoru za Evropske integracije MTiDa, je informisala prisutne o „Pravilniku o prelasku na digitalno emitovanje radio i TV programa i pristupu multiplexu“ koji je u pripremi, njegovoj sadržini i šta će sve njime biti regulisano; predstavila je i regulatorni okvir za donošenje ovog Pravilnika i istakla da će on biti dat na javnu raspravu pre usvajanja.

Jelena Surčulija, MA, ekspert za medije, je govorila o mogućnostima i pogodnostima koje medijima otvara digitalizacija u ponudi sadržaja, o digitalizaciji kao novom obliku slobode izražavanja za građane i medije, o potrebi usvajanja novog regulatornog okvira za medije koji će omogućiti da se svi benefiti digitalizacije u potpunosti iskoriste; takođe je govorila o pozitivnim uticajima digitalizacije na medije, novim uslugama koje će olakšati rad medija, kao i o faktorima rizika za medije, zaštiti korisnika, potrebi blagovremenog informisanja građana; posebno je istakla značaj definisanja nadležnosti dva regulatorna tela, RRA i RATEL-a po pitanju izmena i dodela novih dozvola za digitalno emitovanje; savetovala je emitere da se udruže i da međusobno sarađuju u procesu prelaska na digitalno emitovanje programa, posebno u vezi razmene digitalnih sadržaja i iskustava u primeni digitalnih usluga.

Nikola Linta, direktor razvoja B92, je prisutnim emiterima govorio o izazovima digitalizacije emitovanja za regulatore, medije i gledaoce; istakao da je pred regulatorima težak zadatak jer moraju da naprave neki sistem koji neće urušiti televizije, dobrim planiranjem potrebno je uspostaviti održiv i ispravan biznis model za budućnost; naveo je i šta sve očekuje emitere u periodu pre analog switch off i posle, koje su sve neizvesnosti koje ih opterećuju; predložio da se sporazumom, a ne Pravilnikom utvrde prava i obaveze svih učesnika u procesu digitalne tranzicije.

Zaključci radionice:

- Panelisti su se složili da će predstojeći proces digitalizacije biti veliki izazov za državu, regulatore, medije i građane, i da je neophodno da nadležni organi odmah preuzmu svoje obaveze planirane Akcionim planom i Strategijom digitalizacije, kako bi ostali učesnici u procesu mogli na vreme da se prilagode promenama;
- Neophodno je da JP ETV počne odmah sa radom, odnosno da Vlada imenuje direktora ovog JP; nepostojanje funkcionalnog operatora dovodi u pitanje izvodljivost celog procesa; takođe se javlja i problem zaključivanja ili produžavanja ugovora sa korisnicima tehnike objekata, koji može postati veliki problem i emiterima;
- Digitalizacija 2012. se odnosi samo na terestrijalno emitovanje programa, pa će građani koji imaju satelitsku ili kablovsku televiziju moći i nadalje nesmetano da gledaju TV program, bez potrebe da kupuju set-top boxove;
- Prelazak na digitalno emitovanje radio signala je predviđen tek za period nakon 2017. godine, kada se budu stekli tehnički uslovi za emitovanje u odgovarajućem standardu;
- Da bi se iskoristile sve prednosti digitalizacije, potrebna je odgovarajuća regulativa koja će to omogućiti; stoga je neophodno da nadležni organi odmah pristupe izmenama ili donošenju odgovarajuće regulative: Ministarstvo za telekomunikacije i informaciono društvo - da pripremi za javnu raspravu Pravilnik o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa i pristupu multipleksu u zemaljskoj digitalnoj radiodifuziji i da pripremi Odluku o alokaciji digitalne dividende; RATEL i RRA - da pripreme za javnu raspravu Rešenje o izmenama i dopunama postojećih dozvola kojim bi se prilagodile važeće dozvole za emitovanje programa uslovima digitalnog zemaljskog emitovanja programa na način koji ne dira u programski aspekt, ne menja servisnu zonu i ne skraćuje rok važenja dozvola, u skladu sa navedenim Pravilnikom; Ministarstvo kulture - da pripremi za javnu raspravu Nacrt Zakona o elektronskim medijima koji će biti usklađen sa Direktivom o audio-vizuelnim medijskim uslugama;
- Regulatorni prioriteti relevantni za medije: Način i postupak izbora mrežnih operatora (ko i kako može dobiti dozvolu za digitalnu radiodifuznu mrežu); Način i postupak izdavanja dozvola za programske sadržaje; Određivanje naknada za emitovanje programa, posebno vodeći računa o lokalnim medijima; Način i postupak upravljanja multipleksom; Traženi procenat pokrivenosti teritorije Srbije digitalnim televizijskim signalom;
- Pozitivni uticaji digitalizacije na medije su smanjenje troškova emitovanja, lakša razmena i dostava informacija na mobilne telefone, internet i druge nove medije,

pluralizam medija kroz kreiranje novih distributivnih mreža, razvoj interaktivnih usluga i drugih sadržaja, dok će krajnji korisnici imati veći izbor programa, poboljšan kvalitet slike i zvuka, kao i nove usluge na raspolaganju;

- Faktori rizika za medije su: moguć nedostatak vremena za blagovremeno planiranje tranzicionog prelaska sa analognog na digitalno emitovanje; veliki broj emitera, a ograničeno tržište; moguće ometanje programa iz susednih zemalja ako pre nas pređu na digitalno emitovanje; moguće proširivanje zone servisa lokalnih i regionalnih emitera koje može dovesti do preliivanja publike i narušavanja tržišta; mediji više ne raspolažu medijom, oni postaju samo provajderi sadržaja; visina naknada za usluge emitovanja i naknada RRAu za dozvolu za emitovanje programskih sadržaja je neizvesna; neizvesno je i kako će se promeniti postojeće dozvole u dozvole za digitalno emitovanje; koja će oprema biti potrebna, koliko ona košta i dr.
- Predstavnici JP ETV smatraju da se rešenje za nabavku opreme ne sme nametnuti, a da emiteri u procesu digitalizacije mogu da iskoriste sopstvene linkove, veze i uređaje koje već sada imaju; zajednički interes svih je da se svaka oprema koja se pokaže upotrebljiva u tom procesu i iskoristi; stoga treba sačekati sa nabavkom opreme;
- Proces digitalizacije je i dalje pun dilema i nerazjašnjenih pitanja; stoga će ANEM nastojati da pruži svojim stanicama informacije o svim važnijim zbivanjima koja se odnose na proces digitalizacije, ali i da aktivno zastupa interese svojih stanica u procesu digitalne tranzicije – javnim zalaganjem za uspostavljanje odgovarajućeg regulatornog okvira, kao i za što povoljnije uslove njihovog prelaska na digitalno emitovanje programa; takođe će zahtevati omogućavanje funkcionalnog rada JP i vrsiti konstantan pritisak na nadležne organe da ispune sve svoje obaveze u pripremnom procesu digitalne tranzicije;